

НАРОДНО ДВИЖЕЊЕ ЗА МАКЕДОНИЈА

ИЗБОРНА ПРОГРАМА 2002

За народот, за Македонија!

На 15 септември оваа година ќе се одржат парламентарни избори за избор на новиот состав на Парламентот и нова Влада. Со голема загриженост, најпрво како граѓани, а дури потоа како политичари го доживуваме неформалниот почеток на изборната кампања и отворените најави и закани за жестока пресметка на политичките субјекти на македонската политичка сцена. Со уште поголема загриженост ги примаме најавите за бојкот или поголема апстиненција на граѓаните од изборниот процес.

Свесни сме за оправданоста од таквиот гест, за причините кои го доведоа народот до тоа, но и за последиците од таквиот чин. Природно и уставно право на секој граѓанин на Македонија е да управува со државата и да ја насочува нејзината иднина!

Неискористувањето на тоа право им оди во прилог на оние кои го предизвикале незадоволството кај народот од политиката воопшто и значи рушење на демократијата во земјата. Тие што сега владеат тоа и го сакаат! Знаеме дека на овие избори т.н. големи партии ќе се обидат да Ве заплашат, да Ве поткупат, уценат, да Ве скршат...

Ако се обидат да Ве заплашат - избегнете го конфликтот и не заборавајте. Имајте на ум дека деновите на тој систем се одброени. Ако се обидат да Ве поткупат со пари или со продукти - не ги одбивајте. Земете се што ќе Ви дадат. Тоа е од Вашите пари кои со години Ви ги крадеа!

Ако се обидат со вработување да Ве придобијат - не ги одбивајте. Вработете се, но знајте дека тоа е Ваше уставно и законско право кое Ви припаѓа Вам. Тоа не го прават заради Вас, туку пред се заради себе, за да можат и понатаму да владеат, да ја пљачкаат и рушат Македонија! Што и да прават - прифатете, но не дозволете да Ве скршат, да Ви го уништат духот, да Ви го срушат достоинството на човек, да Ве деморализираат... Од Вас и Вашата волја зависи се. Судбината е во Ваши раце.

Почитувани граѓани,

На страниците што следуваат ги изложивме нашите визии за развој на Македонија како демократска, авторитетна, економски развиена и богата, стабилна и безбедна држава. Дobar дел од нив се ваши предлози и идеи како да се разрешат проблемите со кои се соочуваме. Тие не се конечни и непроменливи. Отворени сме за сите други поинакви гледања, предлози и размислувања.

Ве повикуваме заеднички да го најдеме излезот од тунелот во кој со години се наоѓаме. Мудроста е кај Вас. Нашата улога како Народно движење за Македонија е да ги слушнеме, проучиме, обмислиме и се обидеме да ги реализираме Вашите идеи и предлози.

Ние ќе се бориме, од Вас и Вашата волја зависи дали во тоа ќе успееме!

Претседател на Народно движење за Македонија

СОДРЖИНА

I. КОИ СМЕ НИЕ?

- а) Народно движење за Македонија – нова модерна поинаква партија
- б) Нови демократски односи – НОВ ПАТ

II. БЕЗБЕДНОСТ И ОДБРАНА

III. НАДВОРЕШНА ПОЛИТИКА

IV. ПРАВОСУДСТВО И УПРАВА

V. ЕКОНОМИЈА

VI. СОЦИЈАЛЕН РАЗВОЈ

-искоренување на сиромаштијата

VII. ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

VIII. КУЛТУРНО УМЕТНИЧКО ТВОРЕШТВО

IX. СОВРЕМЕНА, БЕСПЛАТНА И ОРГАНИЗИРАНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

X. ЗЕМЈОДОЕЛИЕ, СТОЧАРСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТАВО

XI. ЕКОЛОГИЈА

I. Народно движење за Македонија - нова, поинаква партија!!!

Кои сме ние?

Народно движење за Македонија е нова модерна политичка партија на македонската политичка сцена, со граѓанска ориентација втемелена врз традиционалните и актуелните стремежи и интереси на народот, како и патриотизмот на сите нејзини граѓани кон заедничката татковина Република Македонија.

Народно движење за Македонија е автохтон и автономен политички субјект по своето настанување, по својата структура и по својата политичка филозофија што не прави сосема различни, поинакви од сите останати партии во државата. Нашата партија не настана со делење, отцепување, приклучување или спојување со некоја од постоечките партии, ниту пак од досадни теоретски ламентирања на актуелната стварност, а уште помалку како последица на кариеристичките амбиции на нејзините основачи. Напротив! Патот до нејзиното формирање беше долг и макотрпен. Пред и формално да се појавиме посетивме многу градови, села, домови. Разговаравме со многу луѓе од различно социјално, етничко, верско потекло, со различно политичко уверување. Разговаравме за се она што ги мачи обичните луѓе, за бедата и сиромаштијата, за понорот во кој тоне Македонија, за корумпираноста на денешните политичари, за лажните ветувања дадени на сите претходни избори, за духовната и моралната криза во која денес се грчи целата нација. Пред нас, како на дланка, се распола тажната слика на денешна Македонија:

- живееме во држава со ограничен државен, територијален, политички и економски суверенитет, со странска војска и посредници со дискутабилен и недефиниран статус, кои диктираат што може, а што не може да работи легитимната власт во Македонија, кои и какви закони да донесе, кога и како може и смее да го брани своето:

- имаме држава со нарушен кредибилитет пред меѓународната јавност како директна последица од авантуристичките, избрзани и непромислени потези во меѓународната политика (какви што беа признавањето на Тајван, на Косово и т.н.), како и катастрофално лошата кадровска политика во сферата на нашата дипломатија. Во исто време, отворените аспирации на соседите манифестирани преку отворено напаѓање на нашето вековно име, на националниот идентитет на македонскиот народ, на неговиот јазик, црква, на нејзините граѓани ја туркаа Македонија во зоната на хаосот и од респектиран субјект ја претворија во објект или поточно речено, во пациент на меѓународната заедница и монета за поткусурување во судирот на интересите на големите сили:

- блокирани се државните институции, како резултат на влијанието на партиските машинерии врз нив што доведе до суспензија на правната држава, до саботажа во кадровската политика и рушење на вредносниот систем и критериумите за способноста на луѓето. Супституцијата на државните органи со партиските комитети кои во целост ја презедоа моќта на одлучувањето за се, до темел ја разори улогата на државната администрација, ја уништи иницијативноста и мотивацијата на луѓето и го блокира нормалното функционирање на државата. Последиците од тоа се катастрофални: висок степен на криминализација на општеството, корумпирани и неефикасни државни институции, несигурност и недоверба кај граѓаните во сопствената држава.

- живееме во небезбедна земја, под постојана закана од нови вооружени судири и нови конфликти што се закануваат да го доведат во прашање опстанокот и на државата и на нацијата. Воениот судир што го поминавме остави страотно тешки последици со далекусежно дејство од кои најопасни се оние во сферата на меѓуетничките односи и евидентната милитаризација на духот на нацијата. Расштиманиот безбедносен систем, неединството во военото и политичкото раководство на земјата, кадровската саботажа во безбедносните и воените органи, изместената граница меѓу криминалното и законот доведоа до тоа да граѓаните се чувствуваат небезбедни и несигурни во својата држава;

- денес Македонија е земја на сиромаштијата и бедата со 1800 \$ национален доход по глава на жител што не вбројува во најсиромашните држави во светот, со само 400 000 вработени од кои половината со месеци не примиле плата, со исто толкав број на невработени, работоспособни луѓе кои со години чекаат било каква работа, со над 80 000 семејства кои примаат социјална помош и со уште толку кои бараат;

- станавме земја со разорен економски систем, со затворени и ограбени фабрики, со уништено земјоделие, без јасна и конзистентна долгорочна економска стратегија за развој што ќе не извлече од економската бездна во која со години пропаѓаме. Приватизацијата на фирмите наместо во процес што ќе го покрене развојот на стопанството се претвори во општ грабеж на националниот имот, уништување на производството и инфлација од невработени;

- денес сме земја со прескапо и неорганизирано здравство во кое честите реформи се претворија во моќ за располагање со огромните средства што се слеваат (и одлеваат којзнае каде) во фондот за здравство;

- имаме скап и нефункционален образовен систем кој е инкопатибилен со потребите на стопанството и општествениот живот во земјата. Оттука и хиперпродукцијата на одредени образовни кадри кои со оглед на моќта и можностите на системот за нивно апсорбирање, залудно ќе чекаат вработување во областа во која се школувале;

- спроведувавме погрешни или поточно речено немаме никаква социјална политика која се сведува на милостина (социјална помош) наместо на процес, систем што ќе овозможи активирање на огромниот човечки и интелектуален потенцијал на социјално загрозените граѓани во производниот процес, во општеството. Хуманистичката, економската, моралната димензија на сегашната социјална политика е целосно искомпромитирана;

И на крајот, живееме во држава во која народот е во длабока духовна и морална криза, во агонија и очај што ги блокира неговите творечки способности, хуманистички визији и верба во иднината.

Ги гледаме овие темни слики на Татковината, болно ги доживуваме и не можеме да се помириме со нив. Зошто...

Имаме прекрасна земја!

Имаме земја со огромни природни, културни, економски и човечки потенцијали!

Имаме прекрасен народ!

Библиски народ кој ја задолжил светската цивилизација со својата историја, култура, хуманистички вредности и визији. Народ кој е познат по своето човекољубие, трпеливост и истрајност, по својот хуманизам спрема другите луѓе од друга вера или нација.

Имаме способни луѓе!

Восхитени сме и во исто време несреќни од фактот што и во вакви тешки економски состојби овој народ опстојува и живее со мизерна плата или пензија.

Во исто време восхитени сме и пресреќни што нашите луѓе успеваат да просперираат во сите други земји во светот. Меѓу најбогатите луѓе во Америка, Канада, Германија, Австралија се токму нашите луѓе. Луѓе од овде кои тргнале во белиот свет со празни куфери, добра мисла и желба да успеат.

И успеале!

Восхитени сме и од фактот што нашите луѓе од овде, од Македонија, со години наназад ги освојувале првите места за иновации на саемите во Брисел, Париз, Чикаго и тоа во конкуренција со огромни компании од економски моќни земји кои вложуваат милиони долари само за таа намена.

Имаме бројни пријатели во светот!

Македонија и Македонците се присутни насекаде во светот, на сите континенти, во речиси сите држави. Нашата култура и историја, нашата отвореност, искреност и хуманистичка визија во односите со луѓето, нашата трудољубивост и чесност ги освојува симпатиите и создаде трајни пријателства во многу држави во светот.

Па тогаш во што е проблемот?

Имаме прекрасна земја, прекрасен народ, умни и способни луѓе, бројни пријатели во светот, а сепак со години наназада постојано тонеме и на економски и на политички план и на духовен план. Корените на неволјите со кои се соочуваме не можеме ниту смееме да ги бараме на друго место, во другите националности, во меѓународниот фактор, кај соседите или којзнае каде. Не! Тие се овдешни, во нас, во системот во кој живееме, во принципите што ги прифативме и според кои се раководиме во нашето живеење и делување, во власта што ја избравме, во Партиите што ги подржувавме... Сепак, според нашите согледувања во основа се работи за следните дефекти кои ја продуцираат кризата во Македонија:

1. Неединството во власта и отсуството на минимум политички консензус за фундаменталните државни и национални интереси!

Повеќе од една деценија самостоен развој како држава, Република Македонија опстојува без конзистентна јасно дефинирана општоприфатлива национална програма која би ги апсолвирала стратешките национални интереси за нејзин долгорочен развој. Од друга страна, континуираното неединство во власта, посебно изразено во последните години, во највисоките институции во државата (Претседател на Република, Влада, министерства) и различните, честопати спротиставени гледања за иднината на Македонија и нејзините фундаментални интереси ги продлабочуваат постоечките спротиставености и создаваат простор за создавање на нови, рушејќи

го нејзиниот кредибилитет како држава и доведувајќи ја во прашање нејзината општа стабилност. Дури ни војната што ја имавме која се закани како општа опасност за сите, не успеа да го постигне толку потребното и очекувано единство во највисокото раководство околу фундаменталните заеднички интереси за опстанокот на земјата. Наместо доминација на државните и националните интереси присуствуваме на непримерна и агресивна промоција на теснопартиски и лични интереси. Ваквата состојба, која најдиректно го руши кредибилитетот на државата и внатре, но и пред меѓународната јавност е надополнета и со негативното, сериозно влијание на развој на разни политикански групации во градењето на генералната политика на земјата директно преземајќи ја законската и уставна функција на институциите во процесот на одлучување.

2. Поимање и аплицирањето на политиката во демократските процеси

Политиката по дефиниција е хумана активност на човекот првенствено насочена кон изнаоѓање на најоптималните и најефективните решенија за решавање на проблемите и проширувањето на патиштата за развој на општеството и државата. Во овој контекст, улогата на политичарите е во тоа да меѓу мноштвото идеи, струења и движења кај народот, ја пронајдат заедничката нишка на обединувањето и ја промовираат во јавна мисла и активна волја.

За жал, во македонската стварност политичката активност се манифестира како гола, сурова, гладијаторска борба за власт во која партиските машинерии газат се пред себе водени од макијавелистичкото начело „Целта ги оправдува средствата,“. Создаден е систем во кој партијата е се, а човекот, граѓанинот, поединецот - ништо. Партиските интереси станаа државни, а партиите се промовираат во своевидни „држави во држави,“ со свои, парадржавни па дури парабезбедносни структури, со свои претпријатија, медиуми, школи, банки, со свои асоцијации во сите домени од животот. Поделени сме по разни основи и како држава и како народ. Политичкиот антагонизам меѓу нетолеранцијата доведе до омраза меѓу обичните луѓе, во семејствата, во градовите.

Во едно такво милје што не опкружува неможе да успее ниту една програма, ниту една визија или проект. Опструкцијата што се спроведува од ЕДНИТЕ затоа што програмата ја промовирале оние ДРУГИТЕ, е преголема непремостлива пречка за покренување на било каков развиен процес во земјата како што е нашата со 2.000 000 жители, со таква меѓународна позиција и географско опкружување и со едно бремено на економското, политичкото и историското наследство.

Во средината на жестокиот судир на спротиставените политички опции во Македонија, неповратно тоне надежта на народот! Оттука произлегува и нагласената, оправданата аверзија и недоверба на граѓаните во политиката и политичарите воопшто.

3. Нефункционалноста на правната држава

Суспендирањето на правната држава преку нејзиното супституирање со евидентната партиска држава ги сруши темелните одредби на Уставот за развојот на граѓанското општество, демократијата, за правата и слободите на граѓаните. Сегашниот систем се восприема како карикатура на демократијата во која оние што се во опозиција можат да зборуваат што сакаат, а оние на власт да прават што сакаат! Еднопартискиот, моноцентричен систем што го напуштивме го заменивме со ист таков полицентричен апсолутизам. Смената на власта на повеќепартиските избори, барем досега, се ефектуира како персонална, а не суштинска, радикална и квалитетна смена на системот на управување и владеење. Се е исто - иста претстава, иста публика, иста содржина, само актерите се други. Синтагмата: „И вие така правевте,!“ која многу често ја слушаме

во меѓупартиските пресметки во парламентот можеби најдобро ја отсликува фингираната демократија во која живееме и функционирањето на правната држава што се идентификува со интересот на партијата што е на власт. Тоа што ЕДНИТЕ го правеле во никој случај не може да биде алиби или покритее оние ДРУГИТЕ да го прават истото или нешто полошо од тоа!

Директни последици од ваквото нефункционирање на правната држава е отсуство на конкретна, вистинска контрола над извршната власт, чие неконтролирано и самоволно владеење е генератор на сите негативни состојби во земјата. Контролната функција врз извршната власт (Владата), која со Уставот е доверена на Парламентот како највисок претставнички дом на граѓаните, во Македонија никогаш не заживеа во вистинска смисла на уставната и законската позиција на парламентот. Напротив, сведоци сме на неприродна, противуставна состојба во која Владата е таа што има апсолутна контрола врз Парламентот. Праксата, политичките водства на партиите, по победата на изборите, директно да ја преземаат извршната власт и во исто време ги задржат своите раководни позиции во матичните партии ја елиминира и најмалата можност за било каква контрола врз извршната власт. На тој начин контролата на власта од страна на народот преку свои избрани претставници (пратениците во Парламентот) како брана за сите евентуални девијации и своевидна гаранција за совесно извршување на доверените функции на водителите, станува илузија и во македонската демократска пракса се случува само еден ден на секои четири години - на денот на изборите!

4. Непостоење на автентичен и релевантен политички субјект што ќе ги апсолвира и реализира народните интереси

Македонската политичка сцена ја пополнуваат голем број политички партии од кои еден добар дел од нив беа директни учесници во власта, со помало или поголемо учество. Заедничка нишка на сите нив е:

- 1.** нагласената опседнатост со власта како цел сама по себе и само за себе, за задоволување на личните, групни или партиски интереси, и
- 2.** евидентната и груба отуѓеност од народот на политичките партии по влегувањето во власта. Останатите т.н. „мали,, политички партии во политичкото дејствување се промовираа како филијали или фракции на големите, како трговски друштва чии амбиции завршуваат со задоволување на ситни кариеристички амбиции на челните луѓе на ваквите квазипартиски структури. За нив, народот, неговите желби, тешкотии и премрежја се значајни само тогаш и толку колку што се во функција на личните интереси на нивните лидери. Оттуѓеноста на партиите од народот станува константа, особено во меѓуизборниот период кога граѓаните го губат и основниот човечки контакт со пратениците што ги избрале што се сече основната врска меѓу народот и власта и се суспендира легитимното право на граѓаните да ја контролираат својата власт.

Народот ја разбира својата улога и функција и казнува! Но тоа не е доволно за решавање на проблемот. Потребен е, поточно речено неопходен е таков политички субјект на македонската политичка сцена што ќе ги слушне, акцентира, обмисли, проектира и реализира фундаменталните барања, стремежи и интереси на граѓаните како фундамент за едно демократско и стабилно општество, но и како основа за вистинска вредност, кредибилитет и ориентација на секоја политичка партија.

Затоа Народно движење за Македонија со целата своја одговорност, интелектуален капацитет и морален кредибилитет промовира

НОВИ ДЕМОКРАТСКИ ОДНОСИ – НОВ ПАТ (NEW WAY)

Поучени од досегашниот развој на демократските процеси и начинот на практикувањето на власта во земјата, Народното движење за Македонија промовира НОВ ПАТ (NEW WAY) во развојот на демократијата втемелен врз принципите на хуманизам, реалност, објективност, праведност и солидарност.

Појдовната основа на трасирањето на НОВИОТ ПАТ на политички и демократски односи во земјата е човекот, неговите духовни и морални вредности. Народното движење за Македонија поаѓа од тоа дека сите луѓе во Македонија, без оглед на нивната партиска или верска припадност и мислат добро на својата земја и се загрижени за нејзината иднина. Партиските или други разлики не смеат да бидат пречка за остварување на заедничката цел - суверена, демократска и богата Македонија како заедничка татковина на сите кои живеат во неа.

Затоа Народното движење за Македонија ќе се обиде да ги поттикне, мотивира и активира сите луѓе со добра волја.

Народното движење за Македонија ќе биде реално во оценките на постоечката стварност, јасно и разбирливо, разликувајќи го доброто од лошото. Ќе ги поддржи сите добри програми, иницијативи, решенија без оглед на тоа кој ги предлага. Категорично ги отфрламе nihilизмот, критизерството, исклучивоста, нетолеранцијата и сите други негативни односи во политичките односи меѓу партиите и политичките личности во Македонија.

Ќе ги поддржиме чесните и способните луѓе кои добро и со љубов ја извршуваат својата функција или должност без оглед на нивната политичка припадност. **Македонија нема кадри за расфрлање!** Сите способни луѓе се добредојдени во заедничките напори за излегување од длабоката политичка, економска, безбедносна, морална и духовна криза. Негативната селекција на луѓето и тенденциите за ништење и компромитирање на личностите се погубни за опстанокот и просперитетот на народот.

Народното движење за Македонија е подготвено да ја превземе одговорноста и обврската за остварување на **контролната функција** врз Владата преку директно учество во парламентот (избор на пратеници) за што ја бараме народната поддршка. Сметаме дека тоа е единствениот начин против самоволието на власта и единствениот пат да се сузбие организираниот криминал, корупцијата и авторитарноста. Контролната извршна власт е првиот чекор за покренување на тркалото на сеопшт развој на државата.

Како личен конкретен пример за остварување на ваквата определба Народното движење за Македонија го промовира принципот на неспоивост на партиската со државната функција на нашите партиски раководители, односно влегувањето во извршната власт претполага автоматско губење на партиската функција!

Во оваа наша стратешка определба - да создадеме одговорна и контролирана власт, сметаме на поддршката на народот, на јавноста и независните медиуми!

Народното движење за Македонија ќе ги поддржи сите добри и искрени иницијативи за национално и духовно единство на македонскиот народ, доколку истите не се сведуваат само на маркетиншки и демагошки пораки без приота да бидат поддржани со конкретни чекори на оние кои ги промовираат.

Големината на политичките партии и нивните лидери ќе го преценуваме само во контекст на нивната моќ да се ослободат од партиските стеги, од партиското слепило, реално ги согледаат проблемите и заедно со сите луѓе со добра волја смогнеме сили за заедничка продуктивна акција за доброто на Македонија.

Имаме милиони причини, историски и наметнати, политички и економски, реални и ирационални за делби и поделби на македонското национално ткиво. Една, единствена мисла е заедничка за сите нас - **ЉУБОВТА КОН МАКЕДОНИЈА!**

Кога тоа ќе го разбереме, ги отвораме вратите за решавање на сите наши сегашни проблеми и отвараме простор за иднината на нашите деца, на нашето семејство, на нашата единствена татковина **МАКЕДОНИЈА!**

II БЕЗБЕДНОСТ И ОДБРАНА

Слабостите во функционирањето на безбедносно-одбранбениот систем, кои особено дојдоа до израз за време на воената криза, се повеќе од евидентни, изразени и преку силна недоверба на граѓаните во овие институции и зголемено чувство на несигурност и небезбедност. Затоа приоритетни задачи на НДМ во оваа сфера се во доменот на организационо-функционалната поставеност и проблемската ориентација на безбедносниот апарат.

Во поглед на организационо-функционалната поставеност ќе иницираме:

- 1.** Со оглед на очигледната слабост во командувањето за време на воената криза, НДМ ќе иницира создавање на законска рамка за единство во командувањето и раководењето со воените и безбедносните сили (особенио за време на кризни состојби) сконцентрирано во Советот за безбедност на Република Македонија;
- 2.** Со оглед на геостратешката позиција на Република Македонија како крстосница на патиштата на меѓународниот тероризам, организираниот криминал, трговијата со дрога, оружје бело робје и т.н. ќе иницираме, во соработка со Владата на САД, формирање на Балкански центар со седиште во Скопје за борба против меѓународниот тероризам и криминал. Македонија располага со стручен и професионален кадар за реализација и непречено и ефикасно функционирање на еден ваков центар;
- 3.** Спојувањето на Дирекцијата за безбедност и контраразузнавање и Агенцијата за разузнавање во единствен орган, со оглед на негативното искуство од досегашното засебно функционирање на овие две институции особено во поглед на нивното заедничко настапување и соработка во решавање на безбедносните проблеми;

4. Ќе иницираме и одвојување на административно-управните работи од надлежност на МВР, со што ќе ја зголемиме ефикасноста во остварувањето на правата на граѓаните, а од друга страна ќе се растерети МВР од оваа обврска;

5. Со оглед на значењето и големата улога на министрите за внатрешни работи и министерството за одбрана, ќе иницираме нивниот избор да се врши на посебен начин со поставување на повеќе кандидати и под посебни услови, со цел спречување на партиско влијание во овие органи;

6. Прецизно ќе се регулира начинот на формирање, надлежност и употреба на т.н. „специјални сили“, со цел зголемување на нивната ефикасност;

7. Народното движење за Македонија ќе се заложува за максимално материјално-техничко опремување и обезбедување на воените и полициските сили со најсовремени видови оружје, технички средства и опрема. Во исто време ќе се обезбедат средства за реално подобрување на материјалниот статус на припадниците на овие сили;

8. Ќе иницираме зголемем процент на професионализација на АРМ со истовремено драстично намалување на воениот рок еднаков на времетраењето на обуката, со истовремено зајакнување на улогата на резервниот состав по примерот на Швајцарската армија;

Во проблемската насока, НДМ како приоритетни цели и задачи ги има следните:

1. Заштита на уставниот поредок и безбедноста на македонската држава;

2. Итно и неодложно враќање на целосниот суверенитет на целата нејзина територија и остварување на правата на сите нејзини граѓани што подразбира владеење на правото за сите. Недопустливо е македонската држава да не обезбеди услови за враќање на внатрешно-раселените лица.;

3. Сузбивање на тероризмот, недозволената трговија со дрога и проституција;

4. Отворена и бескомпромисна борба против организираниот криминал, мито и корупцијата. Во оваа смисла детално ќе се преиспита работата на одделни функционери во највисоките државни институции за кои во јавноста беа изнесени конкретни докази за нивната инволвираност во недозволените активности. Приоритетна задача на овој план ќе бидат организираниот криминал и шверцот со акцизни и технички стоки (цигари, алкохол, нафтени деривати) како и корупцијата на највисоко ниво при продажба на стратешки стопански објекти.

5. Веднаш по изборите НДМ ќе пристапи кон преиспитување на договорот на МВР со Министерството за јавен ред на Германија за репатријација на поедини лица во Македонија, со цел да се спречи опасноста од енормен прилив на лица со криминално минато;

6. НДМ ќе иницира спроведување широка акција за собирање на нелегалното оружје кое сеуште го поседуваат голем број граѓани во Македонија, што и во периодот по војната доведе до предивидување на повеќе инциденти со тешки (смртни) последици. Македонската држава мора да се соочи со синдромот на војната присутен кај голем број учесници во неа (милитаризација на духот) и преземе комплексни мерки (правни, политички, медицински) за елиминирање на опасноста што произлегува од него.

III НАДВОРЕШНА ПОЛИТИКА

Во конципирањето на надворешната политика, приоритетна и стратешка цел на Народното движење за Македонија е реафирмација на суверената и независна позиција на македонската држава во меѓународните односи. И покрај десетгодишната независност како последица на погрешното водење на надворешната и внатрешната политика на раководните гарнитуре, Република Македонија е доведена во ситуација повторно да се бори за своја суверена и рамноправна позиција во светот, а посебно во Европа и на Балканот, како субјект, а не објект во меѓународната заедница.

Сегашната нејзина позиција е катастрофална:

- Македонија е со привремено име (што автоматски асоцира на привремен статус) во ООН;
- На нејзина територија се стационирани странски војски со нејасно дефиниран статус и надлежност;
- Странските дипломати, особено т.н. „посредници“, „олеснувачи“, „пратеници“ најдиректно се мешаат или поточно речено диктираат во нашите внатрешни и надворешни работи што земјата ја ставаат во состојба на реален протекторат;
- Приемот на Република Македонија во безбедносните структури на НАТО, и покрај нејзината исклучителна кооперативност, се одлага во недоглед;
- Македонија сеуште не ги решила отворените прашања со соседните земји;
- Македонските граѓани се меѓу најограничените граѓани во светот за патување без визи во странски земји;
- Дипломатската активност на Македонија ја водат ислужени партиски кадри, а не стручни и компетентни личности;

Непомирливи со ова, НДМ ќе ги покрене следните активности:

- 1.** Со оглед на истекувањето на важењето на Привремената спогодба со Грција, ќе иницираме Претседателот и Владата на РМ со писмо да ја известат Организацијата на Обединетите нации дека согласно Повелбата на ООН, во иднина ќе бидеме членка само под нашето уставно име – Република Македонија!
- 2.** Ќе иницираме потпишување на конкретни договори за мандатот, надлежностите и времетраењето на странските воени ефективи во нашата земја со тенденција на сведување на нивниот број и надлежност на минимум. Со оглед на тоа што мисијата на КФОР има мандат исклучиво на територијата на Косово, ќе го ограничиме нивното присуство и движење на нашата територија и ќе ги сведеме на транзитно минување.
- 3.** Ќе се заблагодариме на присуството и досегашниот придонес на странските емисари во нашата земја, присутни вон вообичаениот дипломатски протокол, а спрема оние кои директно работат против интересите на нашата земја ќе го применеме познатиот принцип во меѓународните односи PERSONA NON GRATA!

4. Во односите со другите земји, особено со соседите цврсто ќе се придржуваме кон принципот на немешање во внатрешните работи, добрососедската и пријателска соработка во сите сфери и принципот на реципроцитет, особено во поглед на остварувањето на човечките права на Македонците во соседните земји и остварувањето на визнопасошкиот режим. Патот кон Европа кон која се стреми сите соседни држави води преку надраснување на националистичките и ирационалните големо државни амбиции што имплицитно налага осолободување од хипотеките на минатото, и нов позитивен дух за креирање на меѓународните односи.

5. Ќе иницираме итна постапка за прием на Република Македонија во структурите на НАТО, како гарант за нејзината безбедност и стабилност, но истовремено и како директна помош на НАТО во остварување на нивните мировни мисии во светот. Членувањето во НАТО го разбираме единствено како рамноправен субјект, а не како воена база на НАТО;

6. Ќе ја зајакнеме македонската дипломатија со искусни, професионални и компетентни кадри без оглед на нивната политичка, национална или верска ориентација. Недопустливо е во дипломатско-конзуларните претставништва да се испраќаат ислужени партиски кадри или пак со години да немаме амбасадори во странските метрополи во кои се креира меѓународната политика како што тоа беше случај во изминатите години.

7. Приоритет во надворешната политика се односите со соседните земји, Република Турција, Украина, САД, Русија, Европската заедница и НАТО.

IV ПРАВОСУДСТВО И УПРАВА

Правосудните органи и управата се еден од клучните столбови на секоја организирана и демократска држава. Слабостите на овие сегменти на државата, како последица на нагласениот партиски интерес за доминација во овие сфери, се повеќе од евидентни. Затоа стратешки интереси на Народно движење за Македонија во овој сегмент се:

- Владеењето на правото, односно функционирањето на правната држава кое всушност значи почитување на законите од страна на сите нејзини граѓани, е генерална стратешка цел на НДМ како примарен основ за нормално функционирање на државата. Во спротивно, опасностите од авторитарноста на државните органи, анархичност во постапувањето и хаосот што произлегува од тоа стануваат реалност со закана од рушење на демократските постулати на државата;

- Целосна и стварна, а не формална независност на судството согласно уставните начела што претполага формулирање на независен судски буџет, како примарен услов за реализација на оваа цел. Со тоа се создаваат реални услови за адекватно подобрување на материјално-финансиската положба на судиите и другите вработени во овие органи;

- Зголемување на ефикасноста на судските органи, посебно во доменот на извршната постапка каде досега се пројавени најголеми слабости;

- Зајакнување на улогата и целосна независност како засебен орган на Државното јавно обвинителство во правосудниот систем, што налага поинаков начин на избор на државниот обвинител - по пат на непосредни тајни избори од страна на граѓаните;

- Зголемување на ефикасноста и стручноста во судските органи со зголемена контрола на работата на судиите од страна на Републичкиот судски совет и примена на светските критериуми и стандарди за стручност и компетентност;

- НДМ ќе иницира итно разгледување и решавање на сите судски и правни спорови кои траат повеќе од две години спротивно на сите судски рокови;

- Зајакнување на позицијата и улогата на Народниот правобранител во заштитата на правата и слободите на граѓаните во постапката пред државните органи на управата;

Народно движење за Македонија го поздравува и целосно ја поддржува работата на неодамна формиранiot Суд на честа од видни македонски интелектуалци како невладина и непартиска институција, со верба дека со својата објективност и непристрасност во оценките за моралната одговорност на јавните политички личности ќе придонесе за демократизација на односите, поголема контрола на народот врз носителите на јавни функции и создавање на одговорна и компетентна власт.

V ЕКОНОМИЈА

Основна стратешка цел на Народно движење за Македонија е стабилна економија која овозможува континуиран економски раст и развој на стопанството, како основа за сеопфатен развој и опстанок на државата и народот. Многубројните проблеми со кои денес се соочува Република Македонија во речиси сите сфери на општеството - економскиот развој се всушност директна последица на несоодветниот економски развој. Затоа, НДМ смета дека е неопходна изработка на национална долгорочна економска стратегија во кое конципирање и проекција би се вклучиле научни и експертски кругови во земјата.

Предуслов за реализација на една ваква програма е создавање на основната рамка во кој би се одвивал економскиот живот која ја сочинуваат неколку основни елементи:

- владеење на правото, односно дозакружување на законската рамка во која се одвива стопанскиот и економскиот живот во земјата, особено во поглед на заштита на капиталот и приватната сопственост;

- целосен систем на пазарна економија и непречено дејствување на претприемништвото и елиминирање на монополската позиција во одделните сфери;

- современ банкарски и деловен систем;

- вклучување на македонското стопанство во светската распределба на трудот;

- целосна либерализација на увозно-извозниот режим.

Со создавањето на една ваква рамка се создаваат услови за нов инвестиционен циклус во македонското стопанство, привлекување на странскиот капитал, пораст на бруто националниот производ по глава на жител за 1000 \$ годишно, спречување на монополската позиција на одредени субјекти на пазарот и спречување на изворите на корупцијата на генерално ниво. Новиот инвестиционен циклус би отпочнал преку формирање на Државна банка за инвестиции чиј капитал би се обезбедил од продажбата на Електростопанство на Македонија, ревизија на досегашната

приватизација, останат дел од средствата за продажба на Телекомот, ветени странски донации и прилив од други извори.

Според пресметката на НДМ основниот капитал на оваа банка би изнесувал околу 2 300 000 000 \$.

Со вклучување на овие средства директно во стопанството, посебно во развојот на малите и средните претпријатија, со оглед на фактот дека отворање на едно работно место по светски стандарди чини 10 000 \$, се создава можност за вработување на 230 000 лица. Средствата би се вложиле со каматна стапка од 2-5% годишно и грејс - период од една година. На тој начин се покренува тркалото на развој и се овозможува зголемување на буџетот, зголемување на платите и пензиите, зголемување на државните резерви, зголемување на бруто националниот производ по глава на жител за 1000\$ годишно. Новиот стопански развој би овозможил постепено намалување на ДДВ за 1-3 % годишно, намалување на давачките за плати за 10% годишно, повисок стандард и зголемување на потрошувачката во целата земја.

VI СОЦИЈАЛНИОТ РАЗВОЈ

Народното движење за Македонија ќе промовира современа социјална држава, држава по мерка на народот, што подразбира флексибилна влада, пазарно стопанство, современ даночен систем и современо образование. Држава во која ќе се почитува правниот систем, ќе се гради економски, социјален и културен просперитет со современи системи на социјална сигурност за сите.

Социјалниот развој е нераздвоив од културната, еколошката, економската, политичката и духовната средина во која се одвива. Социјалниот развој исто така е јасно поврзан со развојот на мирот, слободата, стабилноста и безбедноста. Промовирањето социјален развој бара ориентирање на вредностите, целите и приоритетите кон добросостојбата на сите и зајакнување и промоција на прогресивни институции и политики. Залагањето, промоцијата и заштитата на овие вредности, меѓу другите, ја обезбедува основната легитимност на сите институции и целосно остварување на авторитетот и промовира средина во која луѓето се во центарот на интересите на одржлив развој. Луѓето имаат право на здрав и продуктивен живот во хармонија и природата.

Врвна цел на социјалниот развој е да се подобри и зголеми квалитетот на животот на сите луѓе. Тоа бара демократски институции, почитување на сите човекови права и фундаментални слободи, зголемени и еднакви економски можности, владеење на правото, промоција на почитувањето на културниот диверзитет и права на лицата кои припаѓаат на малцинствата, како и активна вклученост на граѓанското општество.

Имајќи го ова во предвид, Партијата Народно движење за Македонија ќе промовира оспособена средина заснована на пристапот за одржлив развој во чии центар се луѓето, со следните карактеристики:

- широко засновани шеми на постојан економски пораст и одржлив развој и интеграција на проблемите на населението во економските и развојните стратегии што ќе го забрза темпото на одржлив развој и искоренување на сиромаштијата и ќе придонесе кон остварување на целите на населението и подбрен квалитет на животот на населението;

- интеракција меѓу силите на пазарот корисна за ефикасноста и социјален развој;

- проширен пристап кон знаење, технологија, образование, услуги на здравствена заштита и информации. Зголемена солидарност, партнерство и соработка на сите нивоа;
- заштита и одржување на природната средина во контекст на одржливиот развој во чиј центар се луѓето;

Искоренување на сиромаштијата

Сиромаштијата е нераздвојно поврзана со недостигот на контрола на ресурсите, вклучувајќи земјиште, вештини, знаење, капитал, социјални врски. Без овие ресурси, луѓето лесно биваат запоставени од креирачите на политиката и имаат лимитиран пристап до институциите, пазарите, вработувањето и јавните услуги.

Народното движење за Македонија, искоренувањето на сиромаштијата ќе го прави преку универзален пристап до економските можности што ќе овозможи промовирање на одржливи приходи за живот и основни социјални услуги, како и специјални напори за подпомагање на пристапот до можностите и услугите од страна на оние кои се загрозени.

Луѓето кои живеат во сиромаштија и ранливите групи мора да бидат зајакнати преку нивна организација и партиципација во сите аспекти на политичкиот, економскиот и социјалниот живот, особено во планирањето и спроведувањето на политиките кои се однесуваат и на нив, вака оспособувајќи ги да станат вистински партнери во развојот.

Поради тоа постои итна потреба од:

- широки можности за оспособување на луѓето кои живеат во сиромаштија да ги зголемат нивните глобални капацитети и подобрат нивните економски и социјални услови, преку одржливо раководење со ресурсите;
- развој на човечките ресурси и подобрени инфраструктурни инструменти;
- широко остварување на основните права на сите;
- политика која дава сигурност дека сите луѓе се обезбедени со адекватна економска и социјална заштита при невработеност, болест, мајчинство, инвалидноста и старост.

Партијата Народно движење за Македонија на овој план ќе превземе активност за формулирање на интегрирани стратегии. Идентификувањето на системи за приходи за живот, стратегии за преживување и организации за самопомош на луѓе кои живеат во сиромаштија и работа со вакви организации на развивање програми за борба против сиромаштијата што се темелат врз нивните напори, обезбедување целосна партиципација на заинтересираните луѓе и одговарање на нивните актуелни потреби.

Охрабрување и подржување проекти за развој на локалните заедници кои ги унапредуваат вештините, самовербата и самопочитта на луѓето кои живеат во сиромаштија и ја олеснуваат нивната активна партиципација во напорите за искоренување на сиромаштијата. Луѓето кои живеат во сиромаштија и нивните организации ќе се зајакнуваат преку:

- едуцирање на луѓето за нивните права, политичкиот систем и достапноста на програмите;

- подобрување на пристапот до пазарот и пазарните информации со цел да се оспособат сите производители да остварат подобри цени на своите производи и плаќаат пониски цени за поребните материјали;

- промовирање одржливи приходи за живот на луѓето кои живеат во урбана сиромаштија преку обезбедување или ширење на пристапот до обука, образование и др. услуги на помош при вработување, особено на жените, невработените и оние кои никогаш не биле вработени;

- обезбедување специјални мерки на заштита на бездомниците, уличните деца, децата без родители, адолесцентите и самохраните мајки, луѓето со недостатоци и старите лица и осигурување дека истите се интегрирани во локалната заедница;

- преку системите на примарна здравствена заштита, обезбедување достапност до продуктивното здравје за сите индивидуи од соодветна возраст;

- за да имаме подобра заштита на децата и младината ќе се направат напори преку промовирање на стабилноста на семејството во обезбедувањето взаемна помош вклучувајќи ја нивната улога како негуватели и воспитувачи на децата;

- подржување и вклучување на семејни организации и мрежи во активностите на заедницата;

Ќа се направат особени напори за заштита на старите лица, вклучувајќи ги и оние со недостатоци, преку зајакнување на системите на социјална помош.

VII ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Системот на образование е клучниот механизам за отворање на перспективи и развојот на една нација. Современ динамичен образовен систем, сообразен и компатибилен со реалните потреби на општеството со нужноста и предизвиците на бурниот научно-технолошки развој во светски рамки е идеал за кој се залага Народно движење за Македонија кое смета дека е неопходно:

- адекватна, студиозна анализа на реалните потреби за државата и стопанството од одредени профили на образовни кадри како основа за изградба на модерен систем за образование. Хиперпродукцијата или дефицитарноста на одредени кадри ја поттикнува невработеноста, сиромаштијата и противречностите во овој домен;

- перманентно следење на современиот научен и технолошки развој во светот и преку навремено, соодветно и директно инвестирање во системот за образование односно негови поедини сегменти, информатичката технологија и примена ќе ни овозможи да фатиме чекор со современиот свет. Инвестирањето во образованието е инвестиција во нашата иднина. Во спротивно, заостанувањето зад овие процеси во 21-век ја турка земјата во уште поголема економска и социјална стагнација;

- директна подршка на науката, научните сознанија, проекти и иновации како широка можност за поттикнување на процесот на сеопшт развој на државата;

- афирмација на традиционалните морални и духовни вредносни системи во образованието, со цел не само создавање на образовни кадри но и морално формирани личности, способни да се носат со предизвиците на модерното време;

- потполна и непосредна вклученост за Македонската Академија на Науките и Уметностите во конципирањето на образовниот систем, посебно во сферата на високото образование и постдипломските студии;
- стопанско-економскиот раст што го предвидува НДМ во својата програма ќе овозможи:
- издвојување на поголеми финансиски средства за модернизирање на образовниот процес, подобрување на материјалната состојба на научните и просветните работници - подобрување на условите за образование.
- подобрување на условите за сместување на студентите и учениците во средношколските и универзитетските центри;
- овозможување на бесплатно школување за сите кои сакаат да се вклопат во образовниот процес што подразбира укинување на партиципацијата за студенти и други непотребни давачки;
- максимална помош за високо-талентирани ученици и студенти.

VIII КУЛТУРНО-УМЕТНИЧКО ТВОРЕШТВО

Основа на националното битие на народот

Богатото, и по својата вредност и достигнување ненадминато и неповторливо културно-уметничко богатство на македонскиот народ се во основата на неговото битие, како несоборлив доказ за неговото историско опстојување, духовно богатство и хуманистички визији. Во исто време воздигнувајќи и обликувајќи го националниот идентитет, културно-историското наследство е најсигурна одбрана против сите обиди за негирање и омаловажување на позитивните творечки способности и посебниот национален идентитет на Македонецот, но и најсигурен, најприфатлив начин за нашата афирмација во светот.

- Затоа Народно движење за Македонија ќе ги преземе сите потребни активности за заштита, афирмација и проширување на можностите за слободен творечки развој и зголемување на културното богатство на сите граѓани на Македонија. Културата, уметноста и творечкиот развој се духовно богатство на секоја нација но и залог за идните генерации.
- НДМ смета дека слободата на културното и уметничкото живеење е незаменлива основа за врвни достигнувања во оваа сфера.
- Стратешка определба на НДМ е целосна заштита на културно-уметничкото наследство, афирмација на творештвото на македонскиот народ и националностите во земјата во светски рамки, како и создавање на материјални и други предуслови за развој на слободата и со ништо неограничено културно-уметничко творештво.

IX СОВРЕМЕНА И ОРГАНИЗИРАНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

НДМ смета дека правото на здравствена заштита е природно и уставно право на секој граѓанин на државата, без оглед на неговиот статус во општеството и материјалната положба.

Концептот на НДМ предвидува:

- бесплатна здравствена заштита за секој граѓанин со минимално учество во плаќањето на одредени лекови;
- подобрување на квалитетот на здравствената заштита со модернизација на здравствените установи и набавка на најсовремени технички средства и опрема за ефикасна здравствена заштита;
- континуирано стручно усовршување на медицинскиот кадар во светските научни центри, следење и примена на најновите современи методи во медицината;
- проширување на здравствената мрежа и квалитетот на здравствената заштита во руралните средини.

X ЗЕМЈОДЕЛИЕ, СТОЧАРСТВО, ШУМАРСТВО И ВОСТОПАНСТВО

Македонија е земјоделска земја во која голем дел од населението директно или индиректно е поврзано со земјоделието. За жал голем број проблеми сврзани со оваа дејност остануваат нерешени демотивирајќи ги граѓаните за занимање со оваа значајна дејност за која во нашата земја постојат извонредни услови. Наместо провидни кампањи од типот - „Биди земјоделец“ потребни се организирани мерки на државата за создавање на современо и продуктивно земјоделе со што би се обезбедила егзистенција на голем број семејства, социјален развој и зачувување на животот во руралните средини.

НДМ смета дека мерките и активностите на државата би се одвивале во следните насоки:

- обезбедување на загарантиран откуп на земјоделските производи од стратешко значење со конкретни форми на дотации на земјоделските производи;
- целосно ослободување или драстично намалување на давачките за машини и репро материјали на земјоделските производители;
- поттикнување на производството на т.н. еколошки здрава храна како посебно атрактивно производство на светскиот пазар;
- обезбедување на кредити (т.н. мали кредитни линии) со ниски каматни стапки и други олеснувања за проекти во овие области;
- трајно решавање на проблемот со социјалното здравство и пензиското осигурување на земјоделците и сточарите. За реализација на оваа цел НДМ се залага за сите овие прашања на земјоделците во Македонија да се решат со уплата на минимален износ од 500 денари месечно на секој регистриран земјоделец или сточар;

Воедно НДМ се залага сите граѓани во државата кои наполниле 65 години (мажи) и 60 години (жени) да имаат загарантирана старосна пензија.

Посебно внимание НДМ ќе посвети на заштитата на водите и шумите како национално богатство на земјата и нивно рационално, ефективно користење.

XI ЕКОЛОГИЈА

Еколошката заштита на средината се наметна како еден од главните приоритети, посебно во услови на енормно зголемување на бројот на изворите и степенот на загадување. Обезбедувањето на здрава животна средина е предуслов за зачувување на здравјето на луѓето и формирање на способна, здрава и творечка нација.

Вложувањето во оваа област, колку и да се големи, сепак се минорни во однос на ефектите што долгорочно се постигнуваат.

Затоа НДМ се залага за:

- прогласувањето на Македонија за еколошка држава и нејзино активно вклучување во глобалната заштита на околината;
- студиозно и прецизно скенирање на еколошката состојба во државата, детерминирање на изворите на загадување и нивно адекватно и трајно санирање;
- подигање на еколошката свест кај сите граѓани на Македонија.

Ништо не е и не може да биде поскапо од здравјето на луѓето!